

Veiligheidsvoorschriften vorkheftruck

In de arbowetgeving zijn o.a. opgenomen veiligheidsvoorschriften voor arbeidsmiddelen in het algemeen en veiligheidseisen voor mobiele arbeidsmiddelen in het bijzonder. Een aantal van die eisen zijn van toepassing op de vorkheftruck.

Een heftruckleverancier mag geen vorkheftruck afleveren die niet voldoet aan de in Europa gestelde veiligheidseisen. De leverancier is aansprakelijk voor de sterkte en de kantelveiligheid van de vorkheftruck, voor de veiligheidsvoorzieningen zoals handrem, claxon, veiligheidskooi tegen vallende voorwerpen en stroomverbreker of dodemansknop bij elektrische vorkheftrucks en voor de veiligheidsinformatie zoals lastaanduiding van de toelaatbare werklast en pictogrammen die het verbod om op de lepels of onder de geheven last te gaan staan uitbeelden. Daarbij dient er altijd een instructieboekje en technische specificaties meegeleverd te worden.

Indien de CE-markering is aangebracht wordt vermoed dat het arbeidsmiddel aan de specifieke regelgeving in de arbowetgeving voldoet. Bij de CE-markering dient een EG-verklaring van overeenstemming te zijn. De werkgever mag aannemen dat de heftruck, mits deze volgens de gebruiksvoorschriften wordt gebruikt, aan de constructievoorschriften voldoet.

De werkgever is en blijft verplicht om te controleren of het arbeidsmiddel ook daadwerkelijk geschikt is voor de uit te voeren werkzaamheden. Arbowetgeving geeft aan dat dit dient te gebeuren met behulp van hetgeen naar voren komt uit de inventarisatie en evaluatie van de risico's. In het rapport Risicoinventarisatie en evaluatie voor de Hout- en Meubelsector is een module die aandacht besteedt aan o.a. arbeidsmiddelen en intern transport.

1

- 2 Eenmaal aangeschaft stelt de Arbowetgeving dat er ook voor gezorgd moet worden dat de heftruck tijdens de gehele gebruiksduur door toereikend onderhoud in een zodanige staat wordt gehouden, dat gevaar voor de veiligheid en de gezondheid van de werknemers zoveel mogelijk is voorkomen.

Bijv. het voorkomen van overbelasting van de banden. De juiste band onder een heftruck draagt bij aan een goed rijgedrag en de stabiliteit.

Een bij de heftruck behorend onderhoudboek moet te allen tijde goed worden bijgehouden.

De arbowetgeving stelt ook ten aanzien van o.a. het onderhoud dat deze plaats vindt op een veilige wijze met inachtneming van de eventuele aanwijzingen van de fabrikant. Daarbij vereist de wet dat het onderhouden, repareren of reinigen van arbeidsmiddelen gedaan wordt door werknemers die daartoe een specifieke deskundigheid en ervaring bezitten. In dit geval spreken we over specifieke deskundigheid en ervaring op het gebied van de technische aspecten van de vorkheftruck.

2.1

Naast het onderhoud stelt de arbowetgeving dat een arbeidsmiddel, in dit geval een vorkheftruck, dat onderhevig is aan invloeden die leiden tot verslechtingen welke

aanleiding kunnen geven tot het ontstaan van gevaarlijke situaties zo dikwijls dit ter waarborging van de goede staat noodzakelijk is gekeurd dient te worden.

Men kan zich afvragen hoe “periodiek” moet worden gedefinieerd. In het algemeen wordt als ondergrens 1 keer per jaar gehanteerd. Afhankelijk van sterk verhoogde inzet en condities dient de keuringsfrequentie te worden verhoogd.

De tijdens de keuring vastgestelde afkeerpunten dienen per direct gerepareerd te worden. Gebeurt dit niet dan ontstaat de situatie dat de werkgever opzettelijk onveilige vorkheftrucks aan zijn werknemers ter beschikking stelt. Het maakt niet uit hoe vaak deze heftrucks daadwerkelijk worden ingezet.

Zowel het niet keuren als het achterwege laten van een noodzakelijke reparatie is een overtreding die wordt aangemerkt als een economisch delict.

Mocht ook met een dergelijke heftruck een ongeval met letselschade ontstaan, dan is het enerzijds zo dat de verzekering – in het kader van de WAM-verzekering elke claim zal afwijzen en verder wordt een strafrechtelijke procedure in gang gezet.

Ook wanneer zich uitzonderlijke gebeurtenissen hebben voorgedaan die schadelijke gevolgen kunnen hebben voor de veiligheid van de heftruck dient deze te worden gekeurd. Als uitzonderlijke gebeurtenis wordt in ieder geval aangemerkt:

- natuurverschijnselen;
- veranderingen aan het arbeidsmiddel;
- ongevallen met het arbeidsmiddel; en
- langdurig buitengebruikstelling van een arbeidsmiddel.

De keuringen dienen uitgevoerd te worden door een deskundig natuurlijk persoon, rechtspersoon of instelling. Dit kan in eigen beheer worden gedaan, maar er zijn ook externe bedrijven die hierin gespecialiseerd zijn. Schriftelijke bewijsstukken van de uitgevoerde keuringen zijn op de arbeidsplaats aanwezig en worden desgevraagd getoond aan de Arbeidsinspectie.

Dit zijn de technische aspecten. Nu komen we bij de vakbekwaamheid van de chauffeur. De werkgever is volgens de arbowetgeving verantwoordelijk, dat werknemers die een mobiel arbeidsmiddel bedienen in dit geval een vorkheftruck, de specifieke deskundigheid beschikken om deze te kunnen bedienen. De wetgever heeft het begrip “specifieke deskundigheid” echter niet verder omschreven. Daarmee is het duidelijk dat een wettelijk heftruckrijbewijs niet bestaat. De werkgever moet voor zijn werksituatie aangeven wat de specifieke deskundigheid moet omvatten. Hij dient te inventariseren welke specifieke kennis in zijn bedrijf vereist is en daarop dient een instructieprogramma te worden ontwikkeld. De werkgever moet zelf bepalen op welke wijze deze instructie verzorgd wordt, dat kan in eigen beheer of in overleg met de fabrikant/importeur. Voor een heftruckchauffeur zijn drie gebieden van belang bij het invullen van het begrip “specifieke deskundigheid”:

- Vaktechnische vaardigheden, zoals het besturen van de heftruck, het goed plaatsen van een pallet in een stelling, het laden van een vrachtwagen. Hiervoor kan men terecht bij een extern bedrijf.
- De spelregels of verkeersregels die binnen een bedrijf van toepassing zijn zoals: met welke snelheden mag in een bepaald gebied gereden worden; wat zijn de rijroutes; waar kan geparkeerd worden; wie is er verantwoordelijk voor het dagelijks onderhoud.

- Merkspecifieke kennis: heftrucks van verschillende merken kunnen op bepaalde punten verschillen. Als op een bedrijf heftrucks van verschillende merken worden gebruikt dient de werkgever te zorgen dat deze specifieke verschillen bekend zijn bij de werknemers.

Een werknemer naar een cursus sturen om een heftruckrijbewijs of certificaat te behalen wil niet zeggen dat men dan als werkgever heeft voldaan aan zijn arboverantwoordelijkheden. Het is veel belangrijker om:

- een goede inventarisatie te maken van de specifieke deskundigheid die vereist is binnen het bedrijf;
- te zorgen of te laten zorgen voor een goede instructie, die alle drie de deskundigheidsgebieden afdekt;
- het schriftelijk laten vastleggen dat de betreffende medewerker deze instructie heeft gevolgd. Laat de werknemer er ook voor tekenen.

Daarnaast moet gezorgd worden dat voorlichting en onderricht periodiek herhaald wordt. In feite elke keer als opgedane ervaringen of gewijzigde werkmethoden of werkomstandigheden daartoe aanleiding geven.

Op het moment dat een werkgever zijn medewerkers zonder de specifieke opleiding of training op een heftruck laat rijden is hij in overtreding van het arbobesluit en dat wordt gezien als een economisch delict. Daarbij kan deze nalatigheid gevolgen hebben indien er een ongeval plaatsvindt. De Arbeidsinspectie moet over het ongeval worden geïnformeerd. Zij zullen ter plekke een onderzoek naar de oorzaak van het ongeval doen en daarbij wordt natuurlijk ook gekeken naar de kwaliteiten van de heftruckbestuurder. Raakt er iemand gewond dan loopt een nalatig werkgever het risico strafrechtelijk te worden vervolgd. Een andere risico is natuurlijk de schadeclaim die door de gewonde werknemer ingediend kan worden. Bij aantoonbare nalatigheid van de werkgever is het heel goed mogelijk dat er op basis van de WAM-verzekering niets is te verhalen.

Met het voorgaande zou men ook rekening moeten houden als men gebruik maakt van uitzendkrachten of jongeren in de leeftijd van 16 of 17 jaar. Zorg voor wat betreft de uitzendkracht dat deze in ieder geval al over de vaktechnische vaardigheden beschikt zodat alleen de bedrijfsgerichte aspecten nog aan de orde moeten komen. Is dat niet mogelijk dan dient ook een uitzendkracht op alle drie de aspecten te worden opgeleid. Wat de jongeren betreft mogen zij pas vanaf achttien jaar een vorkheftruck besturen.

De technische kant en de kwaliteiten van de heftruckchauffeur zijn hierbij gedekt nu de werkomgeving.

Hierbij kan gedacht worden aan zaken als:

- Zoveel mogelijk vorkheftruckverkeer en werknemers te voet scheiden. Als dit niet altijd mogelijk is, is men verplicht te zorgen dat daarvoor doeltreffende verkeersregels gelden.
- Houdt de werkvloer vrij van obstakels en oneffenheden; naast dat het vrijhouden van het terrein betekent dat er veiliger gemanoeuvreed kan worden met de heftrucks, voorkomt het ook dat het lichaam van de bestuurder meer dan noodzakelijk wordt blootgesteld aan schokken en trillingen.
- Ook in magazijnen moet gezorgd worden voor voldoende ruimte om te manoeuvreren.

- Er kan gedacht worden aan informatie over maximale laadgewicht van de stelling op stellingen te vermelden.
- Denk aan aanrijdbeveiligingen, belijning voor loop- en rijgebied aanbrengen op de werkvloer; plaatsen met weinig zicht afschermen (bv. deuren waardoor werknemers direct de werkzone van vorkheftrucks binnenstappen) etc.
- Voldoende en doelmatige verlichting zowel daar waar gewerkt wordt met heftrucks als daar waar de heftrucks worden onderhouden.

Er moet ook rekening gehouden worden met het feit dat heftrucks aangedreven door verbrandingsmotoren uitlaatgassen produceren. Deze mogen alleen op een arbeidsplaats worden gebruikt indien gezorgd is voor voldoende schone lucht. In Bedrijfspannen is daarom een elektrisch aangedreven vorkheftruck dan ook het beste alternatief.

Als laatste maar zeker niet het onbelangrijkste zijn de persoonlijke beschermingsmiddelen.

Daar waar het niet mogelijk is om heftruckverkeer te scheiden van de looproute dienen werknemers verplicht te worden tot het dragen van persoonlijke beschermingsmiddelen zoals veiligheidsschoenen.

Het mee laten rijden van werknemers is alleen toegestaan op speciaal daartoe ingerichte veilige plaatsen en in zo'n geval dient de snelheid van de heftruck zo nodig te worden aangepast.

Elke heftruck moet zo uitgerust zijn dat het gevaar van kantelen of de gevolgen daarvan zoveel mogelijk worden beperkt. Dat kan zijn door een bestuurderscabine, een inrichting die verhindert dat de heftruck kantelt, een inrichting die er voor zorgt, indien de heftruck kantelt, er voldoende vrije ruimte is tussen de grond en bepaalde delen van de heftruck; een veiligheidsgordel op elke zitplaats van de heftruck of een andere voorziening met een gelijk veiligheidsniveau.

Als bijlagen treft u aan:

- Checklist veilig werken met heftrucks
- Checklist opleiding heftruckchauffeur
- Heftruck rijden; samenvatting van de belangrijkste veiligheidsregels